

Podlaski Wojewódzki Konserwator
Zabytków w Białymstoku
ul. Dojlidy Fabryczne 23
15-554 Białystok

**Program badań archeologicznych planowanych do realizacji w obrębie działki
geod. nr 1825 i 1824 oraz 1814 zlokalizowanej przy ulicy Złotej 12 w Tykocinie, gm.
Tykocin, woj. podlaskie (AZP 36-83)**

Planowane badania archeologiczne mają być zrealizowane w związku z potrzebą wykonania inwestycji polegającej na przebudowie, rozbudowie, nadbudowie budynku mieszkalnego, ze zmianą sposobu użytkowania na budynek użyteczności publicznej o funkcji kulturalno-edukacyjnej i rozbiórce budynku gospodarczego położonego przy ulicy Złotej 12 w Tykocinie (dz.geod. 1825 i 1824 oraz 1814), gm. Tykocin, woj. podlaskie. Konieczność realizacji prac wynika z warunków Pozwolenia Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku z dnia 25.05.2020 r. nr Z.5152.129.2020.APW. Obszar inwestycji znajduje się w historycznej części miasta (XV-XVIII w.) wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości województwa podlaskiego pod nr rej. A-444 z dnia 12.12.1956.

Zgodnie z warunkami wskazanymi w Pozwoleniu planowane jest wykonanie wyprzedzających, ratowniczych badań wykopaliskowych (a) oraz prowadzenie prac rozbiórkowych pod nadzorem archeologicznym (b).

- a) Wyprzedzające badania archeologiczne mają zostać zrealizowane na niezabudowanym współcześnie fragmencie obszaru inwestycji znajdującym się w całości w obrębie dz.geod. nr 1825. W szczególności obejmą one obszar bezpośrednio narażony na zniszczenie podczas realizacji prac budowlanych. Ich zakres przestrzenny będzie więc zgodny z zasięgiem planowanej rozbudowy obiektu. Kwerenda, przeprowadzona w archiwum Działu Archeologii Muzeum Podlaskiego w Białymstoku ujawniła, że obszar ten w znacznej części został już przebadany wykopaliskowo w latach 1978-1979 (wówczas ewidencjonowany jako ulica Świerczewskiego 12). Pracami badawczymi kierował M. Czarnecki, a w ich efekcie pozyskano liczny zbiór zabytków ruchomych oraz udokumentowano istotne poznawczo obiekty archeologiczne m.in. różnoczasowe nawarstwienia bruków i relikty fundamentu bliżej nieokreślonego budynku. Wykopy archeologiczne wyeksplorowano w całości do poziomu podłoża geologicznego. Zasięg wykopów badawczych wykonanych w latach 70. oznaczono na załączniku graficznym dołączonego do niniejszego programu badań. Wobec powyższych faktów, planowane prace wykopaliskowe koncentrować się będą na terenie, który nie został do tej pory rozpoznany archeologicznie. Obejmie on w szczególności dwa fragmenty posesji (por. załącznik graficzny). Od strony północnej, przyległej do ulicy Złotej będzie to wykop o wymiarach około 7,5 x 2,5 m zorientowany dłuższym bokiem na osi E-W. Od strony południowej wytyczony zostanie drugi wykop o kształcie zbliżonym do litery „L”. Jego zasadnicza część będzie miała kształt prostokąta o wymiarach około 17 x 4 m zorientowanego na osi E-W. Prostopadle do N-E krawędzi wykopu przylegać będzie poszerzenie o wymiarach

ZALĄCZNIK Nr 2
do pozwolenia na wykop PWKZ
znak Z.5161.40.2020
z dnia ..... podpis .....

około 6 x 2 m. Planowane prace eksploracyjne nie obejmą wąskiego pasa o szerokości około 1 m przyległego bezpośrednio do istniejącego budynku. Ich prowadzenie w tym miejscu stwarzałoby duże zagrożenie dla bezpieczeństwa pracujących tu osób i wiązać by się mogło z osunięciem fundamentów budynku oraz profilu wschodniego przyległego bezpośrednio do zasięgu wykopów z lat 70. Teren ten zostanie rozpoznany w trakcie prowadzenia nadzoru związanego z rozbiórką istniejącego obiektu.

Planowane prace badawcze pozwolą zarówno na zabezpieczenie i dokumentację historycznych nawarstwień miejskich jak też weryfikację i konkretyzację ustaleń poczynionych przez badaczy sprzed ponad 40 lat.

Eksploracja wykopów prowadzona będzie zgodnie z obowiązującą metodyką i dobrymi praktykami badań archeologicznych. Współczesne warstwy humusu i darni zostaną zdjęte sprzętem mechanicznym (do głębokości około 0,3 m). Ta część prac prowadzona będzie na całości obszaru inwestycji, co pozwoli na dokładną weryfikację zasięgu wykonanych już wykopów badawczych. Dalsza eksploracja prowadzona będzie ręcznie, w ramach opisanych wyżej przestrzeni. W trakcie prac archeologicznych wykonywana będzie standardowa, czarno-biała dokumentacja rysunkowa (w skali 1:20) i fotograficzna odkrytych układów kulturowych oraz inwentaryzacja pozyskanego materiału zabytkowego. Sporządzone będą również zdjęcia lotnicze wykonywane z drona.

- b) Badania archeologiczne realizowane w formie nadzoru prowadzone będą w trakcie rozbiórki istniejących budynków oraz na obszarze bezpośrednio z nimi stycznym tj. przy krawędziach istniejących fundamentów gdzie eksploracja archeologiczna wiązałaby się z dużym zagrożeniem pracujących tu osób.

Podczas prowadzenia badań zbierany i inwentaryzowany będzie materiał zabytkowy. Pominięte tu zostaną współczesne elementy kulturowe (śmieci), których obecność w poszczególnych układach stratygraficznych zostanie udokumentowana fotograficznie.

W trakcie prac wykonywane będzie:

- a) Wytyczenie wykopów archeologicznego wraz ze sporządzeniem planu lokalizacyjnego miejsca badań.
- b) Zabezpieczenie wykopów przed dostępem osób trzecich.
- c) Przeprowadzenie badań wykopaliskowych i nadzoru archeologicznego zgodnie z zaleceniami Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz sporządzenie dokumentacji archeologicznej zgodnej z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U. Nr 150 poz. 1579).
- d) O terminie zakończenia badań powiadomiony zostanie Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Białymstoku. Po ich zakończeniu teren prac zostanie przekazany inwestorowi – Urzędowi Miejskiemu w Tykocinie
- f) Sprawozdanie z badań wykopaliskowych.
- g) Opracowanie wyników badań archeologicznych wraz z wykonaniem niezbędnych analiz specjalistycznych.

ZALĄCZNIK Nr 2
do pozwolenia / decyzji PWKZ
znak: 2.5161.40.2020
z dnia ..... podpis .....

Adam Wawrusiewicz

